

VERGADERING : OPENBAAR BESTUUR
DATUM : 16 MAART 2011
AGENDAPUNT : 8
BIJLAGE : OB-11-11

Onderwerp : Rol PDV in LTO/Nevedi Projectplan: Fosfaatverlaging via het voerspoor

Op 13 december 2010 hebben LTO Nederland en Nevedi een akkoord bereikt over het gezamenlijk verlagen van de fosfaatproductie via het voerspoor met 20 miljoen kg in de periode 2011 – 2013. Dit akkoord kwam voort uit de uitkomsten van de LTO-Werkgroep Mest en Mineralen. Het decemberakkoord van LTO Nederland en Nevedi heeft geresulteerd in het Projectplan Fosfaatverlaging via het voerspoor Fase 2 Implementatie (zie bijlage).

Een van de maatregelen om te komen tot de gewenste fosfaatverlaging is het instellen van een tweetal productschapsverordeningen (een voor rundvee en een voor varkens) waarin een minimale fosfaatefficiëncy wordt vastgelegd voor de diverse diercategorieën.

Vanaf september 2010 heeft het PDV gesprekken gevoerd met LTO Nederland en Nevedi, waarbij de vraag centraal stond hoe de diverse maatregelen een verplichtend karakter konden krijgen. Het was op dat moment al duidelijk dat EL&I zelf geen wetgevende maatregelen wenste te nemen om genoemde maatregelen af te dwingen. In de gesprekken tussen de drie partijen (PDV, LTO Nederland en Nevedi) zijn vervolgens twee opties bestudeerd waarmee de gewenste maatregelen zouden kunnen worden opgelegd. Behalve de verordeningoptie is ook de conventioptie bestudeerd (vergelijkbaar met het Belgische Nutriëntenarm Voer convenant). De conventioptie bleek onvoldoende mogelijkheden te bieden om maatregelen dwingend voor te schrijven; een verordening biedt die wel zoals blijkt uit het onderstaande citaat uit de toelichting bij de Verordening PDV Algemene Bepalingen 2003

“De afweging ten opzichte van private alternatieven

Om te bewerkstelligen dat de gehele sector zich aan de verplichtingen (zoals opgenomen in de publieke regelgeving) houdt, is het niet mogelijk door middel van bijvoorbeeld private afspraken tot een zelfde resultaat te komen. Het algemeen verplichtende karakter van publieke regelgeving geniet de voorkeur boven het vrijwillige karakter van private afspraken. Voor het welslagen van de doelstellingen is het namelijk vereist dat de verplichtingen algemeen worden nageleefd.“

Over de gesprekken met Nevedi en LTO Nederland is 23 oktober 2010 verslag gedaan in de Commissie Kwaliteitsbeleid Diervoedersector (CKD).

Na bestudering van de Derogatie (*Wijziging d.d. 05/02/2010 ter wijziging van beschikking 2005/880/EG, /2010/65/EU*), de Nitraatrichtlijn (91/767/EEG), Europese en Nederlandse mededingingsregels en overleg met de afdeling JBA van het HPA, is het PDV van mening dat het mogelijk is om de gewenste maatregelen door middel van verordeningen een verplichtend karakter te geven. Om het verzoek van LTO Nederland en Nevedi te formaliseren, is beide partijen eind december gevraagd om een schriftelijk een verzoek te doen aan het PDV om de eerdergenoemde verordeningen in te stellen.

Het effect van de toekomstige verordeningen is beperkt: zij zorgen voor een harde ondergrens voor fosfaatefficiency. Een verbetering van de fosfaatefficiency over de hele linie in de varkens- en rundveehouderij is noodzakelijk om de doelstellingen met betrekking tot het terugdringen van de fosfaatexcretie te realiseren.

Begin januari is, in overeenstemming met het projectplan in de bijlage, een projectgroep opgericht. Het PDV maakt deel uit van deze projectgroep. Ook in de andere organen (technische werkgroep en stuurgroep) is het PDV vertegenwoordigd.

Behalve de verantwoordelijkheid voor het juridische aspect van het project, is het ook de taak van het PDV om in de diverse organen de belangen van andere (niet-vertegenwoordigde) partijen in de keten te behartigen. Het PDV zal daartoe regelmatig voorstellen/ontwikkelingen inhoudelijk afstemmen met die partijen (zoals dit mogelijk is via de CKD).

Voor de volledigheid wordt verwezen naar de ingekomen stukken, OB-11-02 nr. 2.

ADVIES

-

FINANCIËLE ASPECTEN

-

SOCIALE CONSEQUENTIES

-

VOORSTEL

Het Algemeen Bestuur wordt gevraagd een standpunt in te nemen over de rol van het PDV in het projectplan "Voerspoor": Fosfaatverlaging via het voerspoor Fase 2 Implementatie.

BIJLAGE(N): 1

	Projectplan	Fosfaatverlaging via het voerspoor
	Status: Definitief	Laatst bijgewerkt: 18/01/2011

Algemene gegevens

<i>Naam project</i>	Fosfaatverlaging via het voerspoor: Implementatie (Fase 2)
<i>Projectleider</i>	dr. ir. J.W.G.M. (Han) Swinkels, HS Consultancy
<i>Opdrachtgever</i>	LTO-werkgroep Mest en Mineralen en Bestuur Nevedi
<i>Gedelegeerd opdrachtgever vanuit bestuur Nevedi</i>	ir. F.D. (Frank) Jorna, beleidssecretaris
<i>vanuit LTO Nederland</i>	ir. M. (Mark) Heijmans, specialist milieu
<i>Doorlooptijd</i>	3 januari 2011 tot 15 juli 2011

Aanleiding/belang

Naar verwachting zal de Nederlandse veehouderij in 2013 te maken krijgen met een fosfaatoverschot als gevolg van het aanscherpen van de gebruiksnormen voor de verschillende gewassen op landbouwgronden. LTO Nederland verwacht dat dit fosfaatoverschot zal oplopen tot 50 miljoen kg in 2015.

Binnen LTO Nederland heeft de 'Werkgroep Mest en Mineralen' drie sporen benoemd om het fosfaatoverschot structureel om te buigen naar een fosfaatevenwicht. Het gaat hierbij om de volgende trajecten:

- Optimaliseren van de afzet van dierlijke mest op landbouwgronden (potentiële ruimte 15 miljoen kg fosfaat);
- Export van fosfaat, inclusief BMC (potentiële ruimte 15 miljoen kg fosfaat);
- Verlagen fosfaatproductie via het voerspoor (potentiële ruimte 20 miljoen kg fosfaat).

Ter afsluiting van fase 1 van het project hebben Nevedi en LTO Nederland d.d. 13 december 2010 een gezamenlijk akkoord bereikt over het verlagen van de fosfaatproductie via het voerspoor met 20 miljoen kg in de periode 2011 tot 2013. Het streven is om een zo groot mogelijk deel van deze 20 miljoen kg te realiseren door de fosfaatefficiëntie op alle rundvee- en varkensbedrijven te verbeteren.

In 2011 willen Nevedi en LTO Nederland een reductie in fosfaatproductie van 10 miljoen kg via het verbeteren van de fosfaatefficiëntie te realiseren. Redenen zijn de toenemende druk in de mestmarkt en het overschrijden van het in de derogatiebeschikking opgenomen mestplafond voor fosfaat in 2008 en 2009. Hierbij wordt als uitgangspunt genomen dat de rundvee- en varkenshouderij elk ongeveer 5 miljoen kg fosfaatreductie voor hun rekening nemen. Tezamen met de vrijwillige aanpak zal deze fosfaatreductie worden gerealiseerd met algemeen verplichtende maatregelen. Ook van de pluimveesector en overige sectoren wordt een bijdrage in het verlagen van de fosfaatproductie verwacht via de vrijwillige aanpak.

Doelstelling

Het doel van het akkoord 'Voerspoor' is de hoeveelheid fosfaat in dierlijke mest reduceren met 20 miljoen kg door het verlagen van de totale aanvoer van fosfor via diervoeders. LTO Nederland en Nevedi hebben gekozen voor een gefaseerde implementatie in de praktijk:

- A. In 2011 wordt de fosfaatproductie met 10 miljoen kilogram verlaagd via het verbeteren

van de fosfaatefficiëncy bij rundvee (5 miljoen kg) en varkens (5 miljoen kg). Deze eerste stap wordt grotendeels inhoud gegeven met algemeen verplichtende maatregelen (Verordeningen). In de inhoudelijke en beleidsmatige voorbereiding van de Verordening werken Nevedi en LTO Nederland samen met het Productschap Diervoeder en alle belanghebbende partijen.

- B. Uiterlijk 1 januari 2013 wordt zoveel mogelijk met stimuleringsmaatregelen de fosfaatproductie verder verlaagd met nog eens omgerekend 10 miljoen kilogram. Deze tweede stap wordt inhoud gegeven met initiatieven van ondernemers (private partijen). Nevedi en LTO Nederland nemen een rol in het initiëren, stimuleren en ondersteunen van deze initiatieven. De rol is procesmatig waarbij kennis en netwerken van beide organisaties worden ingezet.

De verlaging van de fosfaatproductie met 10 miljoen kg in 2011 is een jaarreductie ten opzichte van de fosfaatproductie in 2008/2009. In deze periode werd ca. 2 tot 3 miljoen kg fosfaat meer geproduceerd dan wettelijk toegestaan (Meststoffenwet). Over de periode tot 1 januari 2013 levert het akkoord 'Voerspoor' een bijdrage van 20 miljoen kg fosfaat aan de doelstelling van in totaal 50 miljoen kg reductie in de fosfaatproductie.

Te bereiken eindresultaten

Als het project wordt afgesloten zijn de volgende resultaten bereikt:

A. Verlagen van de fosfaatproductie met 10 miljoen kg via het voerspoor in 2011

1. Met ingang van 1 maart 2011 is een overeenkomst opgesteld, waarin de normeringen 2011 voor de varkenshouderij (minimum fosfaatefficiëncy) en rundveehouderij (maximum aanvoer bruto fosfor) zijn opgenomen. Naast Nevedi en LTO Nederland worden ook andere organisaties (ketenpartijen, overheden, maatschappelijke organisaties) uitgenodigd de overeenkomst als 'partner' of 'ondersteuner' mede te ondertekenen.
2. Met ingang van 1 juli 2011 zijn verordeningen voor het verplichten van de normeringen 2011 voor de varkens- en rundveehouderij (zie A1.) voorbereid. De verordeningen worden van kracht op het moment dat de volledige procedure ter goedkeuring is doorlopen. Het streven is om dit traject zo kort mogelijk te laten zijn..
3. Met ingang van 1 april 2011 zijn de afspraken tussen bedrijfsleven en overheid uitgewerkt met betrekking tot het aanleveren en verwerken van basisgegevens via Dienst Regelingen voor de 'Gestandaardiseerde berekeningsmethode voor dierlijke mest en mineralen' (Werkgroep Uniformering Mest en Mineralen).
4. Met ingang van 1 maart 2011 is een communicatieplan opgesteld, waarin de gezamenlijke activiteiten van Nevedi, LTO Nederland en andere betrokkenen zijn opgenomen. Het communicatieplan is gericht op zowel externe als interne doelgroepen. De kick-off (1^e helft maart '11) bij het ondertekenen van de overeenkomst wordt parallel aan het communicatieplan uitgewerkt.

B. Verder verlagen van de fosfaatproductie met 10 miljoen kg via het voerspoor tot 2013

1. Met ingang van 1 juli 2011 zijn ten minste vijf nieuwe projecten geïnitieerd die uitwerking geven aan het akkoord 'Voerspoor' en beschikbare kennis ontsluiten en toepasbaar maken voor veehouders, leveranciers van diervoeders en andere belanghebbenden. Het eigenaarschap en trekkerschap ligt bij ondernemingen in de diervoederindustrie en/of de primaire veehouderij. De initiatiefnemers worden ondersteund (proces, expertise) door het zoeken van de juiste partijen en instituties

- én het verkrijgen van financiering. Het gaat hierbij vooral om procesondersteuning.
2. Met ingang van 1 juli 2011 is een kennisagenda opgesteld voor het formuleren van ontwikkelingsgerichte onderzoeksprojecten die uitwerking geven aan het akkoord 'Voerspoor' en nieuwe kennis genereert voor veehouders, leveranciers van diervoeders en andere belanghebbenden.

De gezamenlijke activiteiten en beoogde initiatieven onder respectievelijk A. en B. geven uitvoering aan de Uitvoeringsagenda Veehouderij; thema 'Energie, Milieu en Klimaat; Voer-mest kringloop' van EL&I. Nevedi en LTO Nederland hebben zich eerder gecommitteerd aan de Uitvoeringsagenda Veehouderij.

Werkwijze

Er wordt een projectgroep ingesteld met de volgende samenstelling:

Han Swinkels (projectleider), Frank Jorna (Nevedi), Wiebren van Stralen (LTO Nederland), Frank Gort (PDV) en communicatiedeskundige (LTO Nederland/Nevedi; facultatief)

De projectgroep is verantwoordelijk voor de voorbereiding en uitwerking van inhoudelijke en bestuurlijke vraagstukken van respectievelijk de technische werkgroep en stuurgroep. Voor specifieke inhoudelijke vraagstukken maakt de projectgroep gebruik van externen.

Er wordt een technische werkgroep ingesteld met de volgende samenstelling:

Han Swinkels (trekker) en andere leden projectgroep, Henry Verwaaijen (Nevedi), Leon Marchal (Nevedi), Piet de Lange (Nevedi), Toon van der Putten (Nevedi), Derk van Manen (Nevedi), en vertegenwoordigers van andere partners

De technische werkgroep is verantwoordelijk voor het stellen van kaders, advisering en praktische toetsing van inhoudelijke vraagstukken. Verder adviseert de technische werkgroep over inhoudelijke en bestuurlijke vraagstukken aan de stuurgroep.

Er wordt een stuurgroep ingesteld met de volgende samenstelling:

Peter Brouwers (LTO Nederland; voorzitter), Henk Flipsen (Nevedi), Ad Hectors (Nevedi), Mark Heijmans (LTO Nederland), Ad Merks (Nevedi) Theo Meijer (PDV), Joost Noyens (Nevedi), Kees Romijn (LTO Nederland), Maarten Rooijackers (LTO Nederland), Han Swinkels (HS Consultancy; secretaris), Richard Corsmit (Nevedi)

De stuurgroep is verantwoordelijk voor het stellen van bestuurlijke kaders (inhoudelijk en financieel) en besluitvorming over de te maken keuzes over het 'Voerspoor'. Verder is de stuurgroep verantwoordelijk voor de interne en externe communicatie.

Mijlpalenplan

Datum:	Mijlpaal:
03/01/2011	Start project
07/02/2011	Behandeling definitief projectplan in het bestuur van Nevedi
??/02/2011	Behandeling definitief projectplan in het bestuur van LTO

Nederland

15/02/2011	Opleveren communicatieplan en programma kick-off bijeenkomst voor ondertekenen overeenkomst (A4)
01/03/2011	Opleveren overeenkomst 'Voerspoor' en publicatie normeringen voor Verordening (A1)
01/04/2011	Opleveren afspraken betreffende nieuwe werkwijze aanleveren basisgegevens voor standaardberekening (A3)
01/04/2011	Opleveren tussentijds overzicht nieuwe projecten kennisontsluiting/kennisoverdracht in kader van 'Voerspoor' (B1) en procedurevoorstel voor opstellen kennisagenda (B2)
01/07/2011	Opleveren Verordening 'min. fosfaatefficiency' varkenshouderij en Verordening 'max. bruto fosforgehalte' rundveehouderij inclusief tijdspad implementatie (A2)
01/07/2011	Opleveren overzicht nieuwe projecten kennisontsluiting/kennisoverdracht (B1) en kennisagenda (B2) in kader van 'Voerspoor'
15/07/2011	Afronding project

Risico's

1. Voor het wijzigen van de huidige werkwijze in het aanleveren van de basisgegevens voor de gestandaardiseerde berekeningsmethode voor dierlijke mest en mineralen is toestemming vereist van de minister van EL&I. Het onvoldoende rekening houden met beleidsmatige en uitvoerende beperkingen geeft risico op onvoorziene knelpunten in de wijzigingsvoorstellen. Via het betrekken van medewerkers van EL&I, Dienst Regelingen en CBS (voorzitter WUM) wordt getracht het aantal onvoorziene knelpunten tot een minimum te beperken.
2. In de voorbereiding van de verordeningen vindt toetsing aan wetgeving plaats en is goedkeuring vereist van meerdere bevoegde partijen. Inhoudelijke en beleidsmatige onzorgvuldigheden (bijv. bepalingen verstoren de marktwerking) geven risico op vertraging. Via het betrekken van alle belanghebbende partijen en tussentijds voorleggen van bepaalde paragrafen aan medewerkers van bevoegde partijen wordt getracht vertragingen tot een minimum te beperken.
3. De slaagkans van een succesvolle introductie van een verordening is o.a. afhankelijk van het draagvlak onder veehouders en diervoederproducenten. Via het betrekken van alle belanghebbende partijen, het eerder bekend maken van de normeringen en het adviseren door de bedrijfsadviseur over maatregelen om de fosfaatefficiency te verbeteren wordt getracht het draagvlak voor de verordening te vergroten.
4. Naast het voerspoor worden nog twee trajecten¹ (optimaliseren mestafzet én export)

¹ Hoewel de twee trajecten structureel een bijdrage kunnen leveren aan het sluitend maken van de fosfaatkringloop leveren deze geen bijdrage aan het structureel verlagen van de fosfaatproductie. Deze wordt alleen beïnvloed door de totale aanvoer van fosfaat via diervoeders en de aantallen dieren.

ingezet om de fosfaatkringloop sluitend te houden. Het risico is aanwezig dat de kosteneffectiviteit sterk gaat verschillen tussen de drie trajecten. Tussentijdse calculaties worden uitgevoerd voor het optimaliseren van maatregelen voor een gesloten fosfaatkringloop (geschatte reductie 50 miljoen kg fosfaat).